

การวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง

ANALYSIS OF TEACHER'S ASSESSMENT COMPETENCY: A CASE STUDY  
OF THE CENTRAL REGION

เมษา นวลศรี<sup>1</sup> และกุลชาติ พันธวรกุล<sup>2</sup>  
Mesa Nuansri<sup>1</sup> and Kullachat Pantuworakul<sup>2</sup>

<sup>1,2</sup> คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี  
<sup>1,2</sup> Faculty of Education, Walaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage  
\*corresponding author

E-mail: bmn\_cu@hotmail.com

Received:	September 9, 2019
Revised:	December 9, 2019
Accepted:	December 12, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา ตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 435 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ t-test สำหรับสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยสมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด และ สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูโดยภาพรวมเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Dunnett T3 ซึ่งพบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในช่วง 11 – 20 ปี มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 21 ปี ขึ้นไป และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

**คำสำคัญ**

สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล จรรยาบรรณในการประเมิน

**ABSTRACT**

The purposes of this research article were to 1) analyze the level of teacher's competency under the Office of Basic Education Commission, and 2) compare the teacher's competency under the Office of Basic Education Commission by gender, experience in teaching and school size. Samples were 435 teachers under the Office of Basic Education Commission randomized by multi-stage random sampling. Research instrument was a 5-point scale with Cronbach's alpha reliability of 0.98. Data were analyzed by descriptive statistics methods including frequency, percentage, means and standard deviation and by inferential statistics methods of t-test for independent samples and F-test for one – way Analysis of Variance: ANOVA. The research findings were as follows: 1) The teachers had a high level of assessment competency in overall by competency in assessing ethics with the highest mean scores, followed by competency in developing assessment methods, and competency in administering, scoring and grade interpretation, and, respectively. 2) The result of comparison the means of the teachers' assessment competencies when classified by gender showed no difference. When classified by teaching experience, it was found that the overall difference was statistically significant at the .05 level. The Dunnet T3 method was tested later. It was found that there were 1 pair of different means. Teachers with 11-20 years' experience had higher assessment competency than teachers with more than 21 years of experience, and when classified by the size of the school, found that overall there is no difference.

**Keywords**

Assessment Competency, Assessing Ethics

**ความสำคัญของปัญหา**

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 ซึ่งได้กำหนดว่า ให้สถานศึกษาได้จัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไป ในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (Office of the National Education Commission, 2002) ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องดำเนินการวัดและประเมินผลให้ได้แก่นแท้ของศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน โดยให้คำนึงถึงหลักการ ดังนี้ (Tanpong, 2003) 1) เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการประเมินเพื่อตัดสินการเรียนให้มีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการ

เรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงที่สะท้อนถึงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติจริงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน 3) เน้นการบูรณาการการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน 4) เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน และประเมินโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 5) เน้นการประเมินผู้เรียนด้วยการพิจารณาอย่างครอบคลุมจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบตามความเหมาะสม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความหมายและเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับ “ครู” (Samkaset, 2010; Pornsima, 2011) ดังนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการยกระดับคุณภาพทั้งระบบและต่อเนื่องทั้งด้านการผลิต การพัฒนา และการใช้ครู อันส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ประชาชนและการพัฒนาประเทศในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ หรือขีดความสามารถในการทำงาน เริ่มเกิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 โดยนักวิชาการชื่อ David McClelland ซึ่งได้ศึกษาว่าเพราะเหตุใดบุคคลที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกัน จึงได้ศึกษาวิจัยโดยแยกบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานดีกับพอใช้ออกจากกัน และจากผลการศึกษาสรุไปได้ว่า บุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีลักษณะสำคัญที่เรียกว่า “สมรรถนะ” (Akkaraboworn, 2006) ซึ่ง McClelland (1973) ได้ให้คำจำกัดความของ “สมรรถนะ” ไว้ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสมรรถนะเป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นจากความรู้ ทักษะ และเจตคติหรือแรงจูงใจ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการทางการศึกษามีประสิทธิภาพมากที่สุด ผลการประเมินที่ได้มีความตรง น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกว้าง

หากวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่า ยังคงเป็นการให้นักเรียนทำข้อสอบเลือกตอบที่เน้นความจำเน้นเนื้อหา เพื่อค้นหาผลสัมฤทธิ์ที่แยกเป็นส่วน ๆ ซึ่งเป็นการจำกัดความคิด และทำลายโอกาสของนักเรียนในการวางแผนที่จะริเริ่มสิ่งต่าง ๆ (Prawanlapruek, 1995) นอกจากนี้ The Secretariat of the Council of Education (2008) ยังได้ศึกษา พบว่า ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลมีสาเหตุจากครูขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติในการวัดประเมินตามสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีประเมิน ซึ่ง Wongwanit (2007) พบปัญหาของการวัดการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านเครื่องมือในการวัดผล และการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดการปฏิบัติงาน จากสาเหตุหลายประการ เช่น ความรู้ด้านการวัดผลยังมีขีดจำกัด และเครื่องมือที่วัดการปฏิบัติงานยังขาดคุณภาพ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวัดกระบวนการกับการวัดผลงาน ซึ่งสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ดังงานวิจัยของ Chankrub (2005) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า มีปัญหาในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับ

ปานกลาง สำหรับ Kirima (2005) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี โดยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ หากพิจารณาแนวทางการยกระดับคุณภาพของครูไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาครูให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีมาตรการปฏิรูปวิธีการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ ดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รับการนิเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ อีกทั้ง มาตรการในการส่งเสริมความรู้และการพัฒนาครูตามความต้องการ โดยเน้นวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการเรียนการสอนของครูให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่า ปัจจุบันจะมีข้อเสนอโยบายการพัฒนาครูจากองค์กรนโยบายที่เกี่ยวข้องมาแล้วอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ก็ยังต้องการการเติมเต็มในระบบและนำไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู นอกจากนี้พบว่า จากการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านยังให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ครูมีความต้องการที่จะเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเป็นลำดับแรก ๆ ดังเช่น ส่วนหนึ่งของงานวิจัยของ Choichareon & Nuansri (2015) ได้สังเคราะห์ความคิดเห็นของครูจากข้อคำถามปลายเปิด พบว่า ครูไทยต้องการพัฒนาตนเองใน 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) การการใช้สื่ออุปกรณ์ 5) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านการวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ครูไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวัดและประเมินผล เนื่องจากปัจจุบันครูไทยบางส่วนยังไม่ชัดเจนในหลักการ จึงอาจส่งผลให้การประเมินผลผู้เรียนไม่ตรงตามสภาพจริงเท่าที่ควร ดังนั้น ขั้นตอนแรกของการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูจึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาพื้นฐานเกี่ยวกับรายละเอียดของสภาพการวัดและประเมินผลของครูก่อนเพื่อจะได้นำไปกำหนดทิศทางในการพัฒนาครูได้อย่างตรงประเด็นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยึดกรอบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูตาม National Council on Measurement in Education (1990) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล 3) สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน 4) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน 5) สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด 6) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน และ 7) สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน โดยศึกษาในบริบทของเขตพื้นที่ภาคกลางเนื่องจากมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใจกลางของประเทศและแวดล้อมด้วยบริบททางด้านสังคม และวัฒนธรรมตามที่ตั้งที่ใกล้ชิดกับภูมิภาคต่าง ๆ จึงเป็นเหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ภาคกลาง อีกทั้ง การวิจัยที่ผ่านมาโดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาทั้งประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อัตนจนการวัดและประเมินผลมักมีตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผลการวิจัยพบความแตกต่างกัน ทั้งตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล เช่น เพศ ประสบการณ์ในการ

สอน หรือ บริบทของสถานศึกษา เช่น และขนาดของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรเหล่านี้มาเป็นตัวแปรอิสระสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์มากขึ้น อีกทั้งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นครูมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

### โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับใด
2. สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### ประชากร

ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในเขตพื้นที่ภาคกลาง (22 จังหวัด) ซึ่งมีครูจำนวนทั้งสิ้น 95,436 คน (Ministry of Education, 2019)

#### กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G\*Power ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรของ Cohen (1977) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับปานกลาง (ค่า .50) ค่าระดับนัยสำคัญ เป็น .05 และค่าอำนาจการทดสอบ (power) เป็น .95 จากผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด (total sample size) จำนวน 252 คน แต่เนื่องจากการศึกษากับกลุ่มครู อาจารย์ จะมีอัตราการตอบกลับประมาณร้อยละ 60 (Wiersma, 1991 cited in Wongwanit, 2005) อีกทั้งเพื่อชดเชยแบบสอบถามที่อาจไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้รับการตอบกลับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 450 คน และดำเนินการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัด ภาคกลางซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 22 จังหวัด ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดมา 10 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียน จาก 10 จังหวัดที่สุ่มได้จากขั้นที่ 1 โดยผู้วิจัยสุ่มจังหวัดละ 3 โรงเรียน (ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก อย่างละ 1 โรงเรียน) ซึ่งจะได้โรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 30 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มครู ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญโรงเรียนละ 15 คน จาก 30 โรงเรียนที่สุ่มได้จากขั้นที่ 2 ดังนั้น จะได้ตัวอย่างครูทั้งสิ้น 450 คน

ผลจากการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 450 คน พบว่า ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ กลับคืนมาจำนวน 435 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 96.67 โดยมีรายละเอียดของตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<b>เพศ</b>		
ชาย	123	28.28
หญิง	312	71.72
<b>ประสบการณ์การสอน</b>		
1 - 10 ปี	329	75.63
11 – 20 ปี	65	14.94
21 ปี ขึ้นไป	41	9.43
<b>ขนาดสถานศึกษา</b>		
เล็ก	145	33.33
กลาง	143	32.87
ใหญ่	147	33.79
รวม	435	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 435 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.72 ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ระหว่าง 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.63 นอกจากนี้ พบว่า ทำงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละขนาดคิดเป็นประมาณร้อยละ 33.00

#### การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยไปยังสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย และติดตามสอบถามทางโทรศัพท์สำหรับกรณีที่มีการตอบกลับช้า โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จากการส่งแบบสอบถาม พบว่า ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ผ่านการตอบแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 435 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 96.67

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามวัดระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณ

ค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 7 ด้าน ตามสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของ National Council on Measurement in Education (1990) ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล 3) สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน 4) สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน 5) สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด 6) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน และ 7) สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน โดยมีข้อคำถามด้านละ 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 49 ข้อ มีผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามกับข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่า Index of Objective - Item of Congruence: IOC โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (Kanjanaawasee, 2005) ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า IOC ทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00 ซึ่งถือได้ว่าแบบวัดมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง โดยค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .98 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงในระดับสูง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า .70 ซึ่งเป็นที่ยอมรับในฐานะเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าความเที่ยง (Nunnally, 1967)

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและภาพรวม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลตามแนวของเบส (Best, 1970) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับสูงที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับสูง

2.50 – 3.49 หมายถึง มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ

1.00 – 1.49 หมายถึง มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent samples) และจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ F (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และหากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe สำหรับกรณีที่มีสมรรถนะนั้นมีความแปรปรวนเท่ากัน และวิธีของ Dunnett T3 สำหรับสมรรถนะที่มีความแปรปรวนต่างกัน

#### ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

1.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยภาพรวม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. โดยภาพรวม (n=435)

ลำดับ	สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ
1	สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล	3.83	0.59	สูง
2	สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล	3.79	0.54	สูง
3	สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน	3.95	0.59	สูง
4	สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน	3.80	0.61	สูง
5	สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด	4.07	0.61	สูง
6	สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน	3.81	0.68	สูง
7	สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน	4.23	0.62	สูง
	รวม	3.92	0.52	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูสังกัด สพฐ. มีระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ( $\bar{X}=3.92$ , S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง ( $\bar{X}=4.23$ , S.D. = 0.62) รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ( $\bar{X}=4.07$ , S.D. = 0.61) และ สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ( $\bar{X}=3.95$ , S.D. = 0.59) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา (เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)



ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. จำแนกตามเพศ

สมรรถนะ	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	Levene's Test for Equality of Variances		t	p
					F	p		
สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล	ชาย	123	3.87	0.69	24.99*	.00	.77	.44
	หญิง	312	3.81	0.55				
สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล	ชาย	123	3.78	0.63	9.08*	.00	-.07	.94
	หญิง	312	3.79	0.51				
สมรรถนะด้านการบริหาร การสอบ การให้คะแนน ฯ	ชาย	123	3.92	0.64	1.18	.28	-.77	.44
	หญิง	312	3.97	0.58				
สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน	ชาย	123	3.72	0.70	5.78*	.02	-1.99	.06
	หญิง	312	3.84	0.57				
สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด	ชาย	123	3.99	0.67	1.18	.28	-1.68	.09
	หญิง	312	4.10	0.58				
สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน	ชาย	123	3.70	0.79	11.52*	.00	-1.84	.07
	หญิง	312	3.85	0.62				
สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน	ชาย	123	4.23	0.73	6.28*	.01	.03	.98
	หญิง	312	4.23	0.57				
รวม	ชาย	123	3.88	0.59	8.91*	.00	-.94	.39
	หญิง	312	3.94	0.49				

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบทีสำหรับสองกลุ่มตัวอย่างที่มีอิสระจากกัน (t-test for independent samples) พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายสมรรถนะ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด  
สพฐ. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
<b>สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล</b>						
ระหว่างกลุ่ม	.74	2	.37	1.06	0.35	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	150.62	432	.35			
รวม	151.36	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.11, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .33						
<b>สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล</b>						
ระหว่างกลุ่ม	2.09	2	1.04	3.57*	0.03	พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ 11 – 20 ปี > 21 ปี ขึ้น ไป
ภายในกลุ่ม	126.05	432	.29			
รวม	128.14	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.80, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .06 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe						
<b>สมรรถนะด้านการบริหาร การสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน</b>						
ไม่มีความแตกต่าง						
<b>แหล่งความแปรปรวน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	1.01	2	.51	1.44	0.24	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	152.23	432	.35			
รวม	153.24	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 4.80, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .01						
<b>สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	1.65	2	.82	2.22	0.11	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	160.07	432	.37			
รวม	161.71	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 3.38, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .04						
<b>สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด</b>						
ระหว่างกลุ่ม	4.21	2	2.10	5.78*	0.00	พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ 11 – 20 ปี > 21 ปี ขึ้น ไป
ภายในกลุ่ม	157.35	432	.36			
รวม	161.56	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = .53, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .59 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe						
<b>สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	6.30	2	3.15	7.08*	0.00	พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ 11 – 20 ปี > 21 ปี ขึ้น ไป
ภายในกลุ่ม	192.12	432	.44			
รวม	198.42	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = .133, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .27 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe						

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
<b>สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน</b>						พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ 11 – 20 ปี > 21 ปี ขึ้นไป
ระหว่างกลุ่ม	3.12	2	1.56	4.13*	0.02	
ภายในกลุ่ม	163.36	432	.38			
รวม	166.48	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.67, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .07 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe						
<b>สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล (ภาพรวม)</b>						พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ 11 – 20 ปี > 21 ปี ขึ้นไป
ระหว่างกลุ่ม	2.18	2	1.09	4.06*	0.02	
ภายในกลุ่ม	115.85	432	.27			
รวม	118.03	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 7.52, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .00 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Dunnet						

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Dunnet T3 ซึ่งพบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในช่วง 11 – 20 ปี มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 21 ปี ขึ้นไป

เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า มี 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด 3) สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน และ 4) สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน ที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe ซึ่งผลการทดสอบ พบว่า ทั้ง 4 สมรรถนะดังกล่าวให้ผลการทดสอบในทางเดียวกัน คือ มีค่าเฉลี่ยของสมรรถนะแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในช่วง 11 – 20 ปี มีสมรรถนะสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 21 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
<b>สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผล</b>						
ระหว่างกลุ่ม	.81	2	.40	1.16	0.32	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	150.55	432	.35			
รวม	151.36	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.86, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .16						
<b>สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล</b>						
ระหว่างกลุ่ม	.56	2	.28	0.96	0.39	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	127.57	432	.30			
รวม	128.14	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 4.27, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .02						
<b>สมรรถนะด้านการบริหาร การสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	.99	2	.50	1.41	0.25	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	152.25	432	.35			
รวม	153.24	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.09, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .34						
<b>สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	2.65	2	1.33	3.60*	0.03	พบความแตกต่าง 1 คู่ คือ ขนาดใหญ่ > ขนาดเล็ก
ภายในกลุ่ม	159.06	432	.37			
รวม	161.71	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 4.48, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .01 ทดสอบรายคู่โดยวิธี Dunnet						
<b>สมรรถนะด้านการพัฒนาการกำหนดเกรด</b>						
ระหว่างกลุ่ม	1.69	2	.84	2.27	0.10	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	159.87	432	.37			
รวม	161.56	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 3.64, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .03						
<b>สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมิน</b>						
ระหว่างกลุ่ม	1.58	2	.79	1.72	0.18	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	196.84	432	.46			
รวม	198.42	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.41, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .09						

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
<b>สมรรถนะด้านจรรยาบรรณในการประเมิน</b>						ไม่มีความแตกต่าง
ระหว่างกลุ่ม	1.91	2	.95	2.50	0.08	
ภายในกลุ่ม	164.58	432	.38			
รวม	166.48	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 3.64, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .03						
<b>สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล (ภาพรวม)</b>						ไม่มีความแตกต่าง
ระหว่างกลุ่ม	1.32	2	.66	2.44	0.09	
ภายในกลุ่ม	116.71	432	.27			
รวม	118.03	434				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 2.38, df1 = 2, df2 = 432, Sig. = .09						

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัด สพฐ. จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า มีเพียง 1 สมรรถนะที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน ดังนั้น จึงทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Dunnett T3 ซึ่งผลการทดสอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของสมรรถนะแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูได้ผ่านกระบวนการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลมาบ่อยครั้ง หรือได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลจากช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และออนไลน์ อีกทั้งผ่านกระบวนการผลิตครูด้วยกระบวนการที่มีคุณภาพจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังนั้น ส่งผลให้ครูมีระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sanram & Songwivat (2012) พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bhuddima (2018) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาของครูผู้สอนโดยใช้เทคนิคการเสริมพลังอำนาจ โดยผลการวิจัย พบว่า

ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินอยู่ในระดับสูง มีเจตคติต่อการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับดี และ ครูผู้สอนสามารถสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาได้อยู่ในระดับสูง

2. สำหรับผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายสมรรถนะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ไม่ว่าครูเพศใดต่างมีโอกาสได้รับการพัฒนาในทุกมิติของความเป็นครูมาในรูปแบบเดียวกัน ทั้งหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีองค์รสภาพวิชาชีพคอยกำกับดูแลและติดตามประเมินผลเกี่ยวกับคุณภาพของการผลิตบัณฑิต นอกจากนี้ การรับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งต้องมีแนวทางสำหรับการปฏิบัติที่เหมือนกัน ดังนั้น จึงอาจเป็นเหตุผลที่อธิบายได้ว่าไม่ว่าครูเพศชาย หรือเพศหญิงจึงมีสมรรถนะในการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Phanitpalinchai & Thanaphatchotiwat (2016) ซึ่งได้ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ โดยพบว่า สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ ไม่แตกต่างกันตามเพศของนักศึกษาครู ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้พอจะอธิบายเชื่อมโยงมาสู่การอธิบายสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูได้เช่นกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในช่วง 11 – 20 ปี มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 21 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูที่อยู่ในช่วงอายุ 11 – 20 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงอายุของประสบการณ์ในการสอนที่อยู่ในระดับกลาง ๆ กำลังมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองในด้านการทำงานสูงทั้งกำลังกายและกำลังใจ เช่น การพัฒนาตนเองเข้าสู่วิทยฐานะที่สูงขึ้น ความมุ่งมั่นตั้งใจหรือแรงขับที่สูง อีกทั้งมีแบบอย่างจากครูรุ่นพี่ที่คอยให้กำลังใจ แนะนำ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำงาน จนสั่งสมความรู้ ทักษะ เจตคติ และสามารถพัฒนาจนเกิดเป็นสมรรถนะในที่สุด ซึ่งสอดคล้อง Kanjanawasee, et al. (2014) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเกิดจากความรู้ทักษะ ความสามารถ (ability) และคุณลักษณะ (attribute) ซึ่งมีอยู่ในแต่ละบุคคลที่บูรณาการขึ้นมาเป็นกลุ่มพฤติกรรม จนเกิดเป็นความสามารถอันเด่นชัดที่เพียงพอในการทำงาน (action) ได้อย่างมีมาตรฐาน (standard) จนงานประสบความสำเร็จ สมรรถนะของบุคคลจึงเป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาหรือประสบการณ์ และการฝึกฝนจนเกิดเป็นลักษณะพฤติกรรมอันเด่นชัด และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้จนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

4. จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า มีเพียง 1 สมรรถนะที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ครู สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งการเรียนรู้ การได้รับสนับสนุนจาก

ศิษย์เก่า โอกาสทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นต้น ตลอดจนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความตื่นตัวในเรื่องของการแข่งขันและการพัฒนาสู่ความมีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ รวมถึง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ดังนั้น ผลการประเมินที่ปรากฏออกมา ทั้งผลการประเมินระดับชาติ ระดับนานาชาติ หรือผลการประเมินจากหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มักจะได้รับการนำมาวิเคราะห์และนำมาใช้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพผู้เรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boonreun (2013) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Langkratok, Lomarak, & Poldetch (2018) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวัดผลประเมินผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานวัดผลประเมินผลของโรงเรียนระหว่างขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Ronsiri (2007) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้ผลการประเมินผลการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล มีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลทั้ง 7 สมรรถนะ ถึงแม้ว่าทุกสมรรถนะจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับสูง แต่หากวิเคราะห์ในเชิงของการพัฒนาครูแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะพิจารณาเลือกสมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล เป็นประเด็นสำคัญที่สุดในการพัฒนาครู เช่น การจัดอบรมเกี่ยวกับการนำเครื่องมือวัดผลที่มีอยู่มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับนักเรียนที่สอน การสร้างข้อสอบเทียบเคียงกับข้อสอบมาตรฐานทั้งระดับชาติและนานาชาติ เช่น O-NET, PISA และ TIMSS การออกแบบเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความสอดคล้องกับบริบทการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อ เช่น ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก เป็นต้น
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา โดย โรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่า หากจะพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาจนำประเด็นของการใช้ผลการประเมินมาเป็นประเด็นหนึ่งเพื่อช่วยในการพัฒนาครูในสถานศึกษาขนาดเล็กได้
3. จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครู สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในช่วง 11 – 20 ปี มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์อยู่ในช่วง 21 ปี ขึ้นไป ดังนั้น ประเด็นข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์มาก ยังมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลอยู่ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องพัฒนาเฉพาะครูบรรจุใหม่หรือครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยเท่านั้น

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมิน มีความแตกต่างกันระหว่างขนาดของสถานศึกษา โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น อาจจะเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้รายละเอียดเชิงลึกเพื่ออธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ อีกทั้ง ประเด็นเรื่องการใช้ผลการประเมินเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากการประเมินจะเกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อมีการนำผลการประเมินไปใช้ อันจะเป็นการต่อยอดเพื่อให้ได้สารสนเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับการวางแผนทางการพัฒนาสมรรถนะครูต่อไป

#### References

- Akkaraboworn, J. (2006). *chit sāng khon sāng phonngān* [The mind creates people to create work]. Bangkok: K. Polpim.
- Best, J. W. (1970). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Bhuddima, B. (2018). *kānphatthana samatthana kānsāng khruāngmū wat læ pramoēnphon kānsuksā khōng khru phū sōk doī chai theknik kān soēm phalang ‘amnat* [The development of competencies in the construction of measurement tools and educational evaluation of teachers by using empowerment techniques]. *Journal of Graduate Studies Network of Northern Rajabhat Universities*. 8(14), 57-72.
- Boonreun, P. (2013). *panhā læ nāoethāng kān kē panhā kānbōrīhān ngān wichākān khōng rōngriān khayāi ‘ōkāt thāngkān suksā* [Problems and solutions for academic administration of the educational opportunity schools]. Master of Education Thesis in educational administration, Faculty of Education, Burapa University.
- Chankrub, C. (2005). *saphāp læ panhā kān wat læ pramoēnphon kān riān tām nāoethāng kanpatirū kānsuksā khōng khru rōngriān prathom suksā nāthawī* [State and problems of educational measurement and evaluation according to the reform guidelines teacher education primary school, Na Thawi district]. Master of Education thesis in Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.



- Choichareon, T. & Nuansri, M. (2015). *kān wikhro samatthana khoṅg khru Thai tam kroṅ samatthana khoṅg khru hæng 'Échia tawan' oḵ chiāng tai nai satawat thī yīsip' et : koṛanī suksā khēt phunthī phāk klāng* [An analysis of Thai teacher competencies according to the competency framework of Southeast Asian teachers in the 21st century: a case study of the central region]. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*. 10(1), 142-154.
- Cohen, J. (1977). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. San Diego, CA Academic. Press.
- Kanjanawasee, S. (2005). *thritsadī kānthotsōṅ bāep dangdoēm* [Classical test theory]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kanjanawasee, S. et al. (2014). *kān wat læ pramoēn samatthana khoṅg bukkhalākōṅ wichāchīp* [Measurement and evaluation of professional personnel competencies]. *Journal of Social Sciences Research Year 2014*. 1-24.
- Kirima, N. (2005). *suksā krabuānkān rīan kānsōṅ tam nāoṅthāng kanpatirū kānsuksā khoṅg khārāṭchakān khru sangkat nakngān khēt phunthī kānsuksā surāṭthānī khēt sōṅg* [Study the teaching and learning process in accordance with the educational reform guidelines of teacher civil service Under Surat Thani Educational Service Area Office 2]. Master of Education thesis in Management Studies, Thaksin University.
- Langkratok, R., Lomarak, T. & Poldetch, S. (2018). *panhā læ nāoṅthāng kānboṅrihān ngān watphon pramoēnphon khoṅg rōngriān sangkat samnakngān khēt phunthī kānsuksā prathom suksā burī ram khēt sām* [Problems and guidelines for evaluation administration of schools under the Office of Buriram Primary Education Service Area 3]. *Proceeding of The 2nd national and international conference Buriram Rajabhat University*. 621 -630.
- McClelland, C. D. (1973). *Testing for Competence rather than for Intelligence*. New Jersey: American Psychologist.
- Ministry of Education. (2019). *khōṁmūn rōngriān nai sangkat สพม. , สพป. phāk klāng* [Information of the schools, Central Region of Thailand]. Retrieved from <http://eme1.obec.go.th/~eme62/schoolonfed.php>.
- National Council on Measurement in Education, American Federation of Teachers, National Education Association. (1990). *Standards for teacher competence in Educational Assessment of Students*. Washington, DC: n.p.
- Nunnally, J. (1967). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.

- Office of the National Education Commission. (2002). phraratchabanyat kānsuksā hāng chat Phō,So, sōngphanhārōjīsīpsōng læ thī kākhai phoēmtoēm (chabap thī sōng) Phō,So, 2545 [National Education Act, 1999 and amended (No. 2) 2002]. Bangkok: Prigwan Graphic.
- Pornsima, D. (2011). nāothāng kānphatthana wīchāchīp khru [Professional development guidelines for teachers]. (Copy documents).
- Prawanlapruek, S. (1995). kānpramcēnphon kān rīan hai sōtkhōng kap saphāp čing : kānchai fēm sasom ngān [Assessment of learning to align with authentic: use of portfolios]. *Journal of Educational Measurement*, 16(48), 31.
- Phanitpalinchai, C. & Thanaphatchotiwat, S. (2016). kānsuksā samatthana kānchatkān rīanrū nai satawat thī yīsīp'et khōng nisit radap parinya trī Khana Suksasāt mahāwīthayalai Naresuan [A study of the 21st century learning management competency of undergraduate students, Faculty of Education Naresuan University]. 22(2), 25-37.
- Ronsiri, S. (2007). kān wikhro saphāp kānpramcēnphon kān rīanrū khōng nakrīan matthayommasuksa tōj plāi [An analysis of state of learning evaluation of upper secondary school students]. Master of Education Thesis Educational Measurement and Evaluation Program, Chulalongkorn University.
- Samkaset, W. (2010). khōsanōe thāng lūak rabop kānsuksā thī mošom kap suk phāwa Khon Thai [Proposal of the educational system that is appropriate for the health of Thai people]. Bangkok: Pabpim.
- Sanram, K. & Songwiwat, S. (2012). saphāp kāndamnoēn ngān dān kān wat læ pramcēnphon kān rīanrū khōng rōngrīan nai sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksā burī ram khēt 3 [Operating conditions of learning measurement and evaluation of schools under Buriram Primary Education Service Area Office 3]. Master of Education thesis in Management Studies, Buriram Rajabhat University.
- Tanpong, C. (2003). pramcēn phatthanakān: miti mai hāng kānphatthana sakkayaphāp phū rīan [Assessment of development: a new dimension of student potential development]. Bangkok: Sodsri-Sawadiwong Foundation.
- The Secretariat of the Council of Education. (2008). yutthasāt kānphatthana khunnaphāp kānsuksā : rabiāp wāra hāng chat (Phō,So, sōngphanhārōjīsīp'et - 2555) [strategies for educational quality development: National Agenda (2008-2012)]. Bangkok: Prikwangraphic.

- Wongwanit, S. (2005). *kānwichai pramoēn khwāmtoṅkān c̄hampen* [Needs assessment research]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Wongwanit, S. (2007). *kānwichai patibatkān nai chan riān* [Classroom action research]. 15th ed. Bangkok: Chulalongkorn University.